

Quick scan watersportbaan Paterswoldsemeer

Beoordeling initiatief Groninger Roeibond voor een watersportbaan in het Paterswoldsemeer

Status: Definitief, versie 1.4
Opdrachtgever: Gemeente Groningen
Auteurs: Andreas Hartman en Noortje Weers, Weusthuis en Partners
Datum: 7 januari 2021

Het initiatief

De Groninger Roeibond heeft in 2020 bij de gemeente een voorstel voor een watersportbaan op het Paterswoldsemeer ingediend. Onderstaande beschrijving van het initiatief is gebaseerd op informatie die wij van de Groninger Roeibond ontvangen hebben en op een tweetal gesprekken die wij met de Roeibond hebben gevoerd.

Voorgestelde inrichting van de baan

Het initiatief omvat de realisatie van een watersportbaan met een lengte van 2 kilometer en een breedte van ongeveer 100 meter. De roeibaan zal gesitueerd worden aan de oostkant van het Paterswoldsemeer. Deze watersportbaan zal geschikt zijn voor minimaal zes sporten, waaronder roeien, (langebaan) zwemmen, kanoën vissen, surfen en suppen. Om dit te realiseren zal er aan de noordkant van het meer, bij het hotel, een deel van het vaste land uitgegraven moeten worden. Met de vrijkomende grond worden in het meer, naast de bestaande eilanden aan de oostkant, nieuwe eilanden gecreëerd. Er wordt een vaste verbinding vanaf het vaste land gerealiseerd om de eilanden te bereiken. De gecreëerde eilandenreeks wordt onderling verbonden door middel van bruggen, waardoor er aan de westzijde van de watersportbaan een coachpad ontstaat die tevens als fiets/wandelpad kan worden gebruikt. Daarnaast wordt aan de randen van de eilanden een wandelpad (laarzenpad) gecreëerd. Enkele van de nieuwe eilanden worden ingeplant met helofyten (riet). Het idee is hier water doorheen te leiden waardoor er een natuurlijke waterzuivering ontstaat. De huidige eilanden behouden hun huidige vorm. De eilandenstructuur dient als golfbreker voor rustig roeiwater. Het netto wateroppervlak van het meer blijft door deze plannen gelijk. Zie figuur 1 voor een artist impression van de watersportbaan.

Verwachte gebruik van de watersportbaan

In gesprekken met de Roeibond is het verwachte gebruik van de watersportbaan door de roeiers geschetst:

- *Trainen:* vindt plaats aan de 'randen van de dag', voor 9:00 uur 's ochtends en na 16:00 uur 's middag. Tijdens het trainen vindt er coaching plaats. Trainen gebeurt iedere dag.
- *Wedstrijden:* in de huidige situatie worden er jaarlijks vier roeiwedstrijden/ evenementen georganiseerd. Deze vinden thans plaats op het Paterswoldsemeer. Deze wedstrijden duren een weekend. Tijdens wedstrijden vindt er om de zes minuten een start plaats. Op die momenten is de roeibaan niet door recreanten te gebruiken. Op basis van eerdere wedstrijden zal een wedstrijd per keer naar verwachting 2.000 bezoekers trekken. Wanneer er een wedstrijd georganiseerd wordt, wordt er een start in het zuidoosten van het meer gecreëerd en finishen de deelnemers aan de noordkant van het meer, bij het hotel. De Roeibond geeft aan dat zij verwachten dat het grootste gedeelte van het publiek aanwezig zal zijn bij de finish aan de noordkant. Voor wedstrijden worden er tijdelijk boeien geplaatst op de watersportbaan.

Figuur 1 – Artist impression watersportbaan oostkant Paterswoldsemeer

Achtergrond

De drie Groninger roeiverenigingen Aegir, Gyas en de Hunze vallen onder de Groninger Roeibond en hebben naar schatting 2.500 leden. Binnen deze verenigingen wordt er op hoog niveau geroeid en zijn er verschillende successen behaald. Zo wordt het roeien onder andere op olympisch niveau beoefend en hebben leden o.a. meegedaan aan de Olympische Spelen in Londen (2012) en Rio de Janeiro (2016). Ook voor de spelen in Tokio zijn er al leden geselecteerd. Ook doet de roeibond mee aan verschillende EK en WK toernooien.

Na het wegvallen van een roeibaan op het Eemskanaal (jaren 80 van de vorige eeuw) en later bij Harkstede in 2014 is er destijds afgesproken dat de gemeente Groningen medewerking zou verlenen aan een locatieonderzoek voor een nieuwe roeibaan. Uit dit onderzoek kwam een locatie ten zuidoosten van het Friesche Veen, langs het Noord-Willemskanaal naar voren. Deze locatie is uiteindelijk alsnog afgefallen wegens strijdigheid met lokale natuurdoelen. Daarmee is het locatieonderzoek afgerond.

De roeiers trainen momenteel op het Noord-Willemskanaal. De gemeente en provincie Groningen gaan nog maatregelen uitvoeren om de damwanden in het Noord-Willemskanaal 'roeivriendelijk' te maken. De Roeibond vindt het Noord-Willemskanaal geen ideale locatie: het kanaal wordt steeds drukker bevaren en het kanaal biedt geen mogelijkheden om tegen elkaar te trainen (wedstrijdsimulatie).

De Groninger Roeibond heeft om deze reden in 2019 een voorstel bij de gemeente ingediend voor een roeibaan op het Paterswoldsemeer. De gemeente en de bond hebben op ambtelijk niveau over dit voorstel gesproken.

In 2020 heeft de Groninger Roeibond een nieuw voorstel ingediend bij de gemeente voor een watersportbaan. Met een bredere doelstelling op het gebied van sport en recreatie en verbreding door aansluiting te zoeken bij onder andere de Kaderrichtlijn Water (KRW) opgave van het waterschap.

Onze opdracht

Het plan voor een watersportbaan op het Paterswoldsemeer heeft de Groninger Roeibond in de zomer van 2020 op ambtelijk en bestuurlijk niveau gepresenteerd aan de gemeente Groningen. De gemeente wil met een beargumenteerde reactie op het initiatief komen. De gemeente Groningen heeft daarom Weusthuis en Partners gevraagd een onderbouwing voor dit besluit te maken in de vorm een quick scan naar het initiatief van de Groninger Roeibond. De quick scan moet leiden tot een Go/No go-besluit door het College van B&W over het initiatief van de Groninger Roeibond. De quick scan bestaat uit:

- Een beoordeling van het initiatief op een aantal beleidsmatige aspecten: KRW, natuur, landschap, planologie, recreatie & toerisme en sport. Deze beoordeling vindt plaats op basis van informatie die verkregen wordt tijdens te voeren gesprekken. Er vindt geen analyse van beleidsdocumenten (literatuurstudie) plaats.
- Een beoordeling op inpassing in lopende processen en draagvlak bij de gesproken partijen.
- Gesprekken met een vijftal partijen: de gemeenten Groningen en Tynaarlo, Meerschapp Paterswolde, waterschap Noorderzijlvest en de provincie Groningen. Naast deze partijen hebben wij ook gesproken met de Groninger Roeibond. Binnen onze opdracht valt geen draagvlakpeiling bij andere partijen rond het meer, zoals jachthavens, zeilvereniging, etc. De Groninger Roeibond heeft zelf de opdracht om het draagvlak te peilen bij de medegebruikers op het meer. Bijlage 1 bevat een lijst met personen die wij per partij gesproken hebben.

Onderstaande tabel 1 geeft aan over welke onderwerpen wij met de partijen gesproken hebben en vanuit welk belang een partij het initiatief beoordeeld heeft.

Tabel 1 – Gesproken partijen, belang en beleidsthema's (KRW=Kaderrichtlijn Water; Nat.=natuur; LS=landschap; Sp.=sport; R&T=recreatie en toerisme; Plan.=planologie)

Partij	Belang	KRW	Nat.	LS	Sp.	R&T	Plan.
Gemeente Groningen	Verantwoordelijk vanuit sport en evt. bestemmingsplanprocedure (toetsing)		X	X	X	X	X
Gemeente Tynaarlo	Onderdeel van de Gemeenschappelijke regeling Meerschapp		X	X		X	X
Meerschapp Paterswolde	Eigenaar ondergrond meer en verantwoordelijk voor beheer en onderhoud		X	X	X	X	X
Provincie Groningen	Verantwoordelijk voor realisatie Natuur Netwerk Nederland	X	X	X			
Waterschap Noorderzijlvest	Verantwoordelijk voor uitvoering Kaderrichtlijn Water	X					

Huidige situatie/gebruik

Het Paterswoldsemeer is een meer gelegen ten zuiden van de stad Groningen op de grens van de provincies Groningen en Drenthe. Het meer is ca. 270 ha groot (inclusief het Hoonsemeer). In vergelijking met andere meren in de provincie Groningen is het Paterswoldsemeer een relatief klein meer.

Naast de stad Groningen aan de noordkant, wordt het meer aan de westkant begrensd door de wijk Ter Borch (gemeente Tynaarlo). Door een sluis is deze woonwijk via het water verbonden met het meer. Er zijn gegevens beschikbaar over het aantal schuttingen van deze sluis. Aan de oostkant is het meer via een sluis verbonden met het Noord-Willemskanaal (deze loopt van Assen naar Groningen). Het meer is daarmee ook toegankelijk voor recreanten van elders. Deze sluis wordt op jaarbasis ca. 2.000 gesloten. Aan de zuidkant ligt de Meerweg met woningen en diverse recreatie- en sportieve faciliteiten.

Het beheer en onderhoud van het meer is belegd bij het Meerschapp Paterswolde. Dit is een Gemeenschappelijke Regeling van de gemeenten Groningen en Tynaarlo. Het Meerschapp is onder andere verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud zoals maaien en afvalinzameling, maar ook voor de vergunningverlening van activiteiten op het meer. De ondergrond van het meer is eveneens in eigendom bij het Meerschapp.

De nabijheid van de stad Groningen en de wijk Ter Borch maakt dat het meer (zeer) intensief wordt gebruikt voor de recreatie. Dit gebruik wordt versterkt door de aanwezigheid van ca. 300 recreatiewoningen die rond het meer liggen. De eigenaren hiervan zijn verenigd via diverse verenigingen.

Zoals aangegeven liggen rond het meer diverse faciliteiten zoals strandjes, paviljoens, aanlegvoorzieningen, jachthavens en een hotel. Dit heeft een aantrekkelijke werking op bezoekers/recreanten. Daarnaast is er een actieve zeilvereniging op het meer, de VWDTP, welke jaarlijks vele activiteiten op het meer organiseert. Het meer en de omgeving kennen jaarlijks zo'n 100.000 bezoekers. Het gehele meer, inclusief de oostkant waar rust en ruimte gewenst zijn, kent een grote recreatieve druk.

De oostkant van het meer is begrensd als Natuur Netwerk Nederland (NNN; zie bijlage 2 voor begrenzing). Dit betreft onder andere de oostoever, enkele eilanden en de noordkant bij het hotel. De NNN hier vormt een belangrijke schakel tussen de Onlanden en de Drentsche Aa en dient onder andere soorten als de otter en de bever. De provincie Groningen heeft de afgelopen jaren, samen met andere partijen fors geïnvesteerd in de NNN, onder andere aan de noordkant bij het hotel.

In de Beheersverordening Paterswoldsemeer worden belangrijke waarden van het meer geschetst: de natuurwetenschappelijke- en landschappelijke waarden behelzen onder andere broedgelegenheid voor vele kleine vogels. Hier en daar is sprake van rietkragen, broekbosachtige vegetatietypen, ruigtekruiden en andere oevervegetatie, met broedgelegenheid voor water- en moerasvogels. Ook de rol van de oostkant van het meer als belangrijke schakel tussen de Onlanden en de Drentsche Aa wordt hierin benoemd.

Daarnaast heeft het Paterswoldsemeer de status van KRW-waterlichaam. Het waterschap en de provincie zijn verantwoordelijk voor behalen van de ecologische doelen voor het meer. Hiervoor loopt al enige jaren, onder leiding van het waterschap een gebiedsproces. Dit gebiedsproces wordt zeer actief gevolgd door de vele spelers in het gebied. Dit karakteriseert de zeer nauwe betrokkenheid van de vele partijen bij het meer. Bijeenkomsten over het KRW-proces leiden tot bomvolle zalen en stevige stellingnamen. (zie onderstaand kader). Het huidige (recreatieve) gebruik van het meer is vaak leidend in de discussies. Het huidige oppervlak aan zeil- en recreatiewater is een groot goed waarvoor vele betrokken opkomen. Inmiddels ligt er een 'Voorlopig advies KRW-maatregelenpakket Paterswoldsemeer'.

Kader

Dagblad van het Noorden, 18 februari 2020 (deel van het krantenbericht)

Grote bezorgdheid onder mensen die graag op of bij het Paterswoldsemeer recreëren. Ze zijn bang dat er niet genoeg zwem- en vaarwater overblijft als waterschap Noorderzijlvest waterplanten inzet om de waterkwaliteit te verbeteren.

Bezorgde omwonenden, recreatieverenigingen, watersportverenigingen, horeca- en recreatieondernemingen hebben zich verenigd in de Beweging Recreatie Paterswoldsemeer. Ze vinden dat het waterschap veel te weinig rekening houdt met de belangen van recreanten en de economische functie van het meer.

Al 700 handtekeningen

De Beweging plaatste dinsdag een petitie op internet. Die was 's avonds al door 700 mensen ondertekend en gaat donderdag met een boze brief mee naar het waterschapsbestuur. De initiatiefnemers roepen het waterschap op om rekening te houden met het meer als recreatieplas voor Groningen en Drenthe.

Onze analyse

Onderstaand presenteren wij, op basis van de door ons gevoerde gesprekken, onze analyse op hoofdlijnen. Onze analyse is een afweging tussen plus- en minpunten van het initiatief en het draagvlak bij de gesproken partijen. Het is tevens een confrontatie van het initiatief op deze specifieke locatie: de oostkant van het Paterswoldsemeer. In bijlage 2 is de inhoudelijke onderbouwing bij de minpunten opgenomen.

Pluspunten van initiatief

Aan het plan voor een watersportbaan zitten zonder meer een aantal pluspunten:

1. Het initiatief is sympathiek gezien vanuit de grote 'roei community' in de stad Groningen. De stad en omgeving kennen drie roeiverenigingen met samen 2.500 leden. Daarbij past een eigen trainings- en wedstrijdfaciliteit.
2. De eilandjes met helofytenfilters kunnen vanuit de KRW gezien een positieve bijdrage leveren aan de waterkwaliteit van het meer.
3. De extra eilandjes kunnen het recreatieve karakter van het meer versterken, doordat er meer wandel-, vis- en aanlegmogelijkheden ontstaan. De eilanden die nu alleen per boot bereikbaar zijn, worden verbonden met het vasteland.
4. Vanuit het oogpunt van sporten/meer bewegen is dit initiatief zeker een pré. Naast het roeien is de baan ook te gebruiken door andere watersporters zoals zwemmers, suppers, kanoërs en dergelijke. Dit sluit aan bij het beleid van de gemeente Groningen om sporten en bewegen meer te stimuleren.
5. De watersportbaan kan een economische spin off voor de stad Groningen en omgeving hebben, onder andere in de vorm van overnachtingen. De wedstrijden trekken veel sporters en publiek. De wedstrijden duren vaak een weekend, waardoor er voor 1-2 nachten overnachtingen worden geboekt in en om de stad.

Minpunten van initiatief

Uit de inhoudelijke analyse komen aan de andere kant ook een aantal minpunten naar voren. Deze beschrijven wij onderstaand per beleidsthema. En zoals aangegeven is in bijlage 2 een inhoudelijke onderbouwing hiervan opgenomen.

1. *Natuur*: de afgelopen jaren heeft de provincie met andere partijen veel geïnvesteerd in de realisatie van de NNN, onder andere aan de noordkant van het meer bij het hotel. Het ontgraven van dit deel ten behoeve van de watersportbaan doet deze investeringen teniet.
2. *Natuur*: vanuit de Provinciale Omgevingsverordening (POV) is een wijziging van de bestemming NNN niet mogelijk. Tenzij sprake is van een groot openbaar belang dat niet elders gerealiseerd kan worden. En/of indien de wijziging kleinschalig van aard is. Onze conclusie is dat aan beide voorwaarden niet wordt voldaan. De POV biedt verder geen aanwijzingen dat bestemmingen gecombineerd kunnen worden.
3. *Natuur*: onze verwachting is dat het gebruik van de roeibaan (zowel bij trainingen als bij wedstrijden) leidt tot extra verstoring van de aanwezige natuurwaarden. Daar komt bij dat wanneer de baan niet voor roeien gebruikt wordt, de mogelijkheid om de eilanden via het vasteland te bereiken, ander (recreatief) gebruik zal aantrekken wat eveneens tot extra verstoring van de aanwezige natuurwaarden zal leiden.
4. *Landschap*: de structuur van een aaneenschakeling van eilanden die onderling verbonden worden door bruggen heeft landschappelijk gezien een te grote impact op het open en historische karakter van het meer.
5. *Landschap*: vanuit de Beleidsvisie van het Meerschop wordt voor de oostkant van het meer ingezet op rust en ruimte. De aanleg van de baan alsmede het gebruik ervan zal leiden tot extra verstoring hiervan.
6. *KRW*: het waterschap geeft leiding aan een proces om te komen tot een maatregelenpakket voor de derde planperiode KRW met draagvlak van de omgeving. Dit proces verloopt lastig, ligt zeer gevoelig en is nagenoeg afgerond.

Het inbrengen van het initiatief van Roeibond zorgt voor een afbreukrisico van dit proces.

7. *KRW*: het gebiedsproces is ingebed in een zeer strakke planning, met in 2021 diverse deadlines. Het inpassen van het initiatief zal leiden tot ongewenste vertraging van dit proces.
8. *Planologie*: de geldende Beheersverordening voor het meer staat alleen activiteiten met een kleine ruimtelijke impact toe. Het ontgraven van een deel van de noordkant en het aanleggen van nieuwe eilanden zien wij niet als een activiteit met een kleine ruimtelijke impact.
9. *Recreatie*: het onderling verbinden van de eilanden door bruggen zorgt voor beperkingen van het huidige recreatieve gebruik op het meer zoals zeilen. Ook het gebruik van de baan bij wedstrijden zorgt voor beperkingen. Het netto oppervlak van het meer blijft wellicht hetzelfde, het effectief te gebruiken oppervlak (onder andere voor de zeilsport) wordt kleiner, omdat de eilandenstructuur zal zorgen voor een barrière in het zeilwater.
10. *Recreatie*: de recreatieve waarde van het coachpad is beperkt, aangezien er geen rondje gelopen of gefietst kan worden.
11. *Recreatie*: de extra eilanden zorgen voor meer oeverlengte en daarmee meer beheer- en onderhoudslasten. Het extra gebruik van de eilanden zal bovendien leiden tot een extra beheerlast voor het Meerschapp. Hiermee is in de plannen geen rekening gehouden.
12. *Sport*: er is in de huidige situatie een trainingsfaciliteit op het Noord-Willemskanaal en er zijn mogelijkheden om wedstrijden op het Paterswoldsemeer te organiseren. Hiermee worden roeiers momenteel in staat gesteld om hun sport te kunnen beoefenen. Mede gelet op de knelpunten elders binnen sport in de gemeente Groningen, kiest de gemeente ervoor om op dit moment geen prioriteit aan dit initiatief te geven.

Draagvlak bij de partijen

Tijdens de gevoerde gesprekken met genoemde partijen, hebben wij ervaren dat de wens van de Groninger Roeibond wel begrepen wordt. Wij hebben echter geen partij gevonden die het plan actief mee wil ondersteunen.

Conclusie

Het plan voor een watersportbaan met multifunctioneel gebruik in de nabijheid de stad Groningen heeft meerwaarde. Echter de locatie waar deze nu bedacht is, stuit op te grote bezwaren. Naast inhoudelijke argumenten waarom het Paterswoldsemeer geen geschikte locatie is, is er bij de partijen die wij gesproken hebben geen draagvlak voor een watersportbaan op het Paterswoldsemeer. Daarnaast verwachten wij vanuit het huidige recreatieve gebruik op het meer ook geen draagvlak voor een extra gebruiker op het meer. Voor zover ons bekend is het de initiatiefnemers tot noch toe niet gelukt om de recreatiebelangen van het meer actief achter hun voorstel te krijgen.

Kortom: het initiatief van de Roeibond aan de oostkant van het Paterswoldsemeer past niet binnen het bestaande beleid en kan niet rekenen op voldoende draagvlak bij de gesproken partijen. Wij adviseren de gemeente niet verder te gaan met dit initiatief op het Paterswoldsemeer.

Bijlage 1 – Lijst met gesproken partijen

Groninger Roeibond

Gesproken op 3 november en 1 december 2020

- Michiel Randag
- Koos Bauman
- Gerrit Corbijn van Willenswaard

Gemeente Groningen – afdeling Maatschappelijk Vastgoed / Sport

Gesproken op 19 november 2020

- Nicole Noordhof
- Margreeth Visser

Gemeente Groningen – afdeling Stadsontwikkeling

Gesproken op 24 november 2020

- Anne Helbig
- Lynke Koopal
- Marieke Creemer
- Peter Teerhuis
- Jesse van der Laan

Gemeente Tynaarlo

Gesproken op 16 november 2020

- Jeroen Soppe
- Patricia Langen

Provincie Groningen

Gesproken op 25 november 2020

- Meike Dik
- Hans Wolf
- Bart Vries

Waterschap Noorderzijlvest

Gesproken op 16 november 2020

- Gaby Krikke
- Edwin van der Pouw Kraan
- Menno van der Meer

Meerschapp Paterswolde

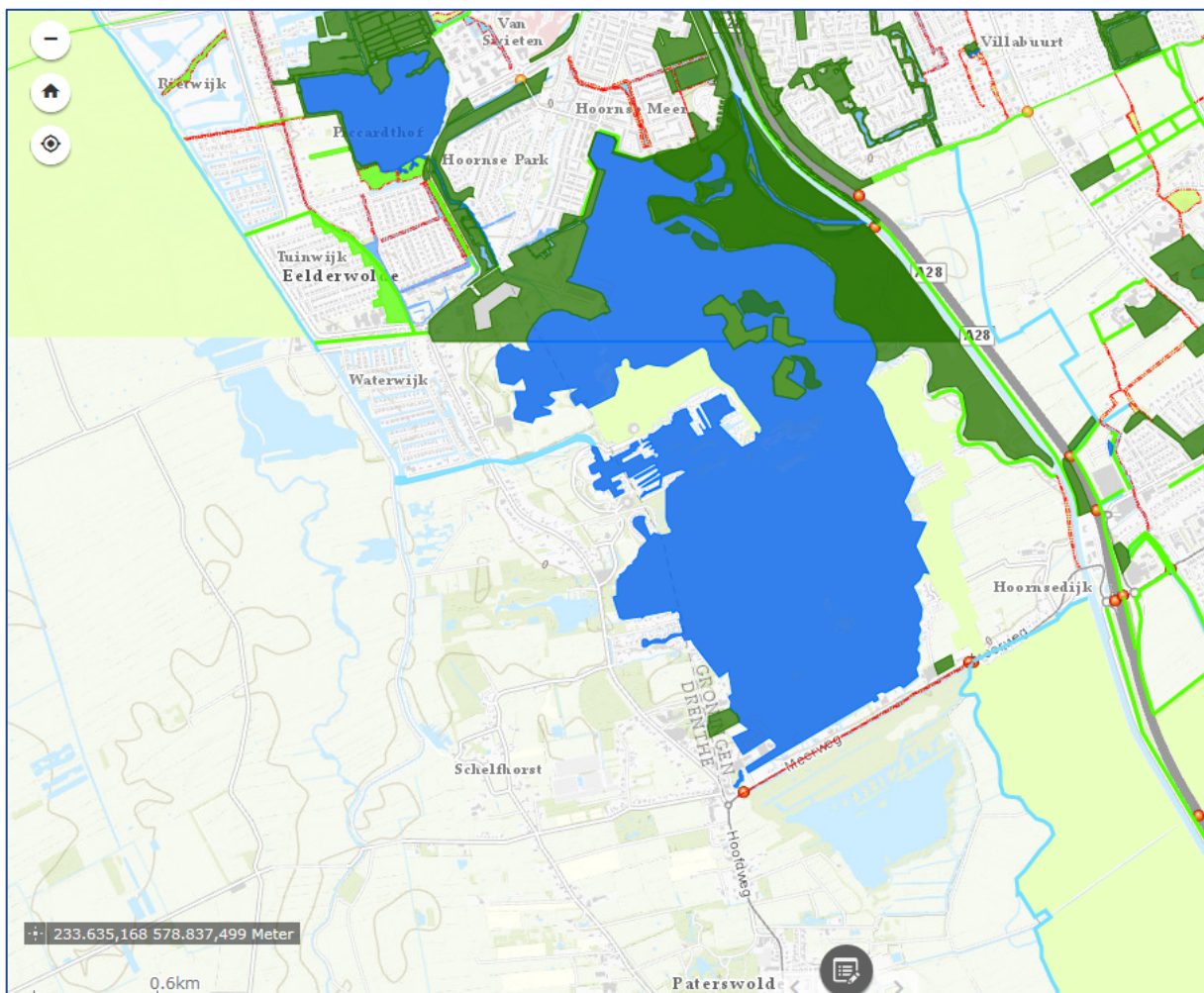
Gesproken op 16 november 2020

- Karin Hunziker
- Harald Homan

Bijlage 2 – Inhoudelijke onderbouwing

Natuur

De oostkant van het Paterswoldsemeer is aangewezen als NNN-gebied en vormt een belangrijke schakel tussen de natuurgebieden Drentsche Aa en de Onlanden. Zowel het water, de eilanden als de oostelijke oever zijn bestemd als NNN (zie figuur 2). Deze gebieden hebben natte natuurfunctie en zijn belangrijk voor soorten als de bever en otter. De provincie Groningen heeft de afgelopen jaren samen met andere partijen geïnvesteerd in de realisatie van de NNN in dit gebied. Voorbeeld hiervan is de recent ingerichte noordkant bij het hotel. Ook de komende jaren wordt nog geïnvesteerd in de NNN. Bij de beoordeling natuur maken we onderscheid tussen inrichting en beheer/gebruik.

Figuur 2 – NNN Paterswoldsemeer (verkregen via de gemeente Groningen). Lichtgroen = natuurontwikkeling; andere groentinten: bestaande natuur

Inrichting

In de Provinciale Omgevingsverordening (POV) staat dat een wijziging van de bestemming NNN niet toegestaan is indien er sprake is van een significante aantasting van het areaal van de gronden die tot het Natuurnetwerk Nederland – natuurgebieden behoren, of tot een significante aantasting van de in bijlage 2 (van de POV) beschreven wezenlijke kenmerken en waarden van deze gronden. Tenzij de wijziging:

- Een groot openbaar belang dient en er geen andere mogelijkheden zijn om dit openbaar belang te dienen;
- Kleinschalig van aard is.

Alhoewel niet juridisch getoetst, kan volgens ons worden gesteld dat een watersportbaan geen groot openbaar belang is. Projecten van openbaar belang behelzen projecten op het gebied van het voorkomen van overstromingen, de veiligheid van infrastructuur of de nationale veiligheid.

Daar komt bij dat er wel degelijk mogelijkheden zijn deze faciliteit op een andere locatie te realiseren. In de huidige situatie is daarvan zelfs sprake. Er kan worden getraind op het Noord-Willemskanaal, waarbij de provincie en gemeente Groningen financiën beschikbaar gesteld hebben om de oevers 'roeivriendelijk' in te richten. Wedstrijden kunnen worden gehouden op het Paterswoldsemeer. Uiteraard is dan niet de gewenste lengte van 2 km te realiseren.

Alhoewel het begrip 'kleinschalig' niet nader in de POV staat gedefinieerd, beoordelen wij de roeibaan niet als een plan van kleinschalige aard. Met een lengte van 2 km is de baan in de huidige situatie niet op het meer te realiseren. Zelfs op de beoogde plek aan de oostkant dient een deel van de bestaande natuur over een lengte van 300 m. te worden vergraven. Verder worden er extra eilanden in het meer aangelegd. Daarmee is de wijziging volgens ons niet meer kleinschalig van aard.

Voor beide in de POV genoemde argumenten vinden wij in de plannen van Roeibond geen onderbouwing.

De POV biedt verder geen aanwijzingen dat bestemmingen gecombineerd kunnen worden, bijvoorbeeld NNN met sport of NNN met recreatie.

Beheer/gebruik

Het gebruik van de watersportbaan als roeibaan (trainen, coachen en wedstrijden) leidt tot extra verstoring van de bestaande natuur in dit deel van het meer. Bij het trainen is er sprake van het gebruik van het coachpad, waarbij vanaf de kant aanwijzingen worden gegeven aan de roeiers. Het feit dat wordt getraind aan de randen van de dag is vanuit de natuur bezien geen pré, omdat dit ook de periodes zijn waarin soorten als de bever en otter actief zijn.

Bij wedstrijden worden veel bezoekers verwacht die een plek moeten vinden in een bestaand natuurgebied. Dit bezoek, wat extra is bovenop het reguliere gebruik van het gebied, leidt tot extra verstoring van bestaande natuurwaarden.

Als er niet wordt geroeid/gecoachd, dan zullen de eilanden worden gebruikt voor recreatie. Doordat de eilanden verbonden worden met het vasteland, wordt het veel eenvoudiger deze te bereiken en gebruiken. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie waarin de eilanden slechts over het water bereikbaar zijn. Het extra recreatieve gebruik leidt tot extra verstoring van de bestaande natuurwaarden en is daarmee ongewenst.

Landschap

In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Haren (2004), wordt primair de kwaliteit van het Paterswoldsemeer gedefinieerd: het Paterswoldsemeer is, als groot open water, een aantrekkelijk natuur- en recreatiegebied. Een kwaliteit die men wil behouden. De eilanden die er zijn, hebben een historie (eerdere plannen voor een ringweg door het gebied). Maar het is niet de bedoeling dit karakter aan te tasten door aanleg van nieuwe eilanden. In dat opzicht zijn extra eilanden en met name de bruggen die de eilanden verbinden niet gewenst. Hierdoor ontstaat er qua zicht een langgerekt lint (een aaneenschakeling van eilanden en bruggen) waardoor het open karakter van het gebied aangetast wordt.

In aansluiting hierop: in de Beleidsvisie van het Meerschop Paterswolde (2012) wordt de oostkant van het meer gekenmerkt als een gebied met rust en ruimte. Een watersportbaan zal zorgen voor extra drukte bovenop het bestaande gebruik, dat in de huidige situatie reeds intensief is. Voor de ontwikkeling van de oostkant is dat ongewenst.

Kaderrichtlijn Water

Vanuit de KRW zijn er inhoudelijk gezien geen beperkingen ten opzichte van de roeibaan (als het gaat om de eilandjes met helofyten). Wel zijn er procesmatige aandachtspunten, waardoor het waterschap geen mogelijkheden ziet de watersportbaan te ondersteunen. Het waterschap geeft op dit moment invulling aan een lastig gebiedsproces, om te komen tot een maatregelenplan voor de derde planperiode KRW (2022-2027). De KRW, de maatregelen en de onderbouwing ervan liggen gevoelig in het gebied. Dat is vooral gerelateerd aan het huidige (intensieve) gebruik van het meer. Het inbrengen van een nieuw initiatief zal naar inschatting van het waterschap, het gebiedsproces zodanig frustreren dat er een groot afbreukrisico is.

Verder is de planning voor het maatregelenpakket voor de derde planperiode zeer strak. In februari 2021 dient het genoemde maatregelenpakket te worden voorgelegd aan het waterschapsbestuur. Vervolgens dienen het provinciebestuur, het Rijk en de EU hierop een klap te geven, zodat het in 2022 in werking kan treden. Het opstellen van het maatregelenpakket bevindt zich in een afrondende fase om in februari volgend jaar aan het bestuur voorgelegd te kunnen worden en de geschetste planning te kunnen halen. Het inbrengen en beoordelen van een initiatief als de watersportbaan heeft zo'n grote impact op de planning dat deze onhaalbaar wordt.

Planologie

Sinds 2013 geldt voor het Paterswoldsemeer een Beheersverordening waarbij de regels van het bestemmingsplan uit 1995 zijn voortgezet. Deze regels en de omschrijving van de bestemmingen aan de oostkant van het meer zijn primair gericht op het behoud en nastreven van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van het Paterswoldsemeer.

De voor 'recreatie - natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor dagrecreatie in de vorm van wandelen, fietsen en andere vormen van recreëren met een beperkte ruimtelijke impact, waarbij behoud en ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden wordt nagestreefd. De natuurwetenschappelijke- en landschappelijke waarden behelzen onder andere broedgelegenheid voor vele kleine vogels. Hier en daar is sprake van rietkragen, broekbosachtige vegetatietypen, ruigtekruiden en andere oevervegetatie, met broedgelegenheid voor water- en moerasvogels. De inrichting en het gebruik van de watersportbaan passen beschouwen wij niet als een activiteit met een beperkte ruimtelijke impact (zie ook het kopje 'natuur').

De voor 'water' aangewezen gronden zijn bestemd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van natuurlijke en landschappelijke waarden, waarbij de natuurlijke waarden worden gekenmerkt als leefmilieu voor vele watergebonden planten en dieren en als schakel in de ecologische verbindingroute tussen het Zuidlaardermeer en het stroomdal van de Drentse Aa enerzijds en het Leekstermeer. En voor het behoud van de bestaande oeverlijn en handhaving en ontwikkeling van natuurlijke oevers. Dit sluit aan bij de bestemming NNN (zie kopje 'natuur').

Recreatie & toerisme

Het feit dat er niet echt een rondje gelopen of gefietst kan worden op de eilanden, wordt vanuit het oogpunt recreatie geen plus gevonden. De verwachting is dat weinig mensen op en neer zullen lopen of fietsen op het coachpad. De recreatieve waarde is daarmee beperkt tot meer aanleg- of vismogelijkheden. Maar ook dat leidt tot (extra) verstoring van de natuurwaarden. De gedachte van het recreatieve gebruik van het coachpad is goed, maar wordt beperkt door het feit dat het pad eindigt in het meer.

In de huidige situatie kunnen alle type boten (ook zeilboten met een staande mast) tussen de eilanden doorvaren. Deze 'doorvaarbaarheid' van de eilanden wordt bij realisatie van

het plan sterk beperkt door de brughoogte. In ieder geval zullen zeilers ernstig beperkt worden in het gebruik van het meer. Daarbij zal het effectief te gebruiken oppervlak van het meer voor de zeilers afnemen. Een oversteek van west naar oost of vice versa is door de structuur van eilanden en bruggen minder mogelijk. Dit wordt beschouwd als een grote beperking van het huidige gebruik van het meer.

Het Meerschapp verwacht verder dat er veel extra beheer en onderhoud op hen af zal komen, hetgeen tot extra jaarlijkse lasten leidt. Welke nu niet begroot zijn in de plannen. Niet alleen het schoonhouden van het gebied, maar ook het onderhoud van oeverconstructies bijvoorbeeld. De lengte hiervan zal behoorlijk toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Hetzelfde geldt voor objecten als de bruggen.

Sport

Alhoewel een watersportbaan goed past in het beleid van de gemeente Groningen om bewegen en sporten meer te stimuleren, liggen de prioriteiten van de gemeente voor het investeren in sportfaciliteiten op dit moment op andere gebieden. Vanuit het beleidsthema sport zijn er momenteel geen financiële middelen beschikbaar voor de watersportbaan.